

Liikuntastrategian päivittäminen - Satakunnan terveimmät ja liikkuvimmat kuntalaiset

Sivistyslautakunta 24.01.2023 § 8

Valmistelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kimmo Vepsä

Uuden kaupunkistrategia 2026 mukaan Ulvilan tavoitteena on edistää ulvilalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Strategiassa tuodaan esille seuraavia konkreettisia toimenpiteitä, joita toteuttamalla voidaan tavoitteet saavuttaa:

- aktivoivat liikuntapalvelut ja – kampanjat koko väestölle
- liikuntapaikkarakentamisen monipuolistaminen
- jokiympäristön ja Naparannan kehittäminen
- luonto- ja elämysmatkailun kehittäminen

Uvilan kaupungin liikuntastrategia on tehty vuonna 2020. Kuitenkin uuden kuntastrategian asuttua voimaan tulee meidän päivittää myös liikuntastrategiaa uuteen viitekehykseen. Vuoden 2023 alusta alkaen olemme osa Satakunnan hyvinvointialuetta, joka osaltaan asettaa toiminnallemme uusia haasteita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä mitataan HYTE-kertoimella, joka osaltaan vaikuttaa myös taloudellisen tuen saamiseen valtionosuusjärjestelmästä Ulvilan kaupungille.

Liikuntastrategian keskeinen osa on arviointi. Ulkoista arviointia tehdään erilaisin mittauksin ja kyselyin. THL:n kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi ja Move! joka vuosi. Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Peruskoulun 5. ja 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on pysynyt edellisvuoden tasolla – noin 40 prosentilla oppilaista toimintakyky voi aiheuttaa haasteita arjen jaksamiseen, selviää vuoden 2022 Move!-mittauksista. Tuloksissa on merkittäviä alueellisia eroja. Lasten ja nuorten toimintakykyä ja liikkumista on tärkeä edistää jatkossa hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyönä. Liikunta- ja nuorisopalveluiden päällikkö Markku Nevala esittelee vuoden 2022 Move-mittausten tulokset Ulvilan osalta.

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Vepsä Kimmo

Päätösehdotus Sivistyslautakunta asettaa työryhmän valmistelemaan liikuntastrategian päivittämistä selostusosan mukaisesti. Työryhmän tulee valmistella päivitystä etenkin uuden kaupunkistrategian pohjalta. Lisäksi työryhmän tulee pohtia, miten ulvilalaisten oppilaiden liikunnallisuutta voidaan edistää riskiryhmien osalta. Työryhmän tulee edustaa vapaa-aikapalveluita käyttäviä ja tuottavia tahoja. Sivistyslautakunta valitsee työryhmälle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Esittelijänä toimii liikunta- ja nuorisopalveluiden päällikkö Markku Nevala

Päätös Keskustelun kuluessa sivistys- ja hyvinvointijohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti:
Asia palautetaan uudelleen valmisteluun.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin. Asian käsittelyn yhteydessä esiteltiin Move-mittausten tulokset.

Sivistyslautakunta 28.03.2023 § 35

Valmistelija Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kimmo Vepsä

Uuden kaupunkistrategia 2026 mukaan Ulvilan tavoitteena on edistää ulvilalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Strategiassa tuodaan esille seuraavia konkreettisia toimenpiteitä, joita toteuttamalla voidaan tavoitteet:

- aktivoivat liikuntapalvelut ja – kampanjat koko väestölle
- liikuntapaikkarakentamisen monipuolistaminen
- jokiympäristön ja Naparannan kehittäminen
- luonto- ja elämysmatkailun kehittäminen

Uvilan kaupungin liikuntastrategia on tehty vuonna 2020. Kuitenkin uuden kuntastrategian asuttua voimaan tulee meidän päivittää myös liikuntastrategiaa uuteen viitekehykseen. Vuoden 2023 alusta alkaen olemme osa Satakunnan hyvinvointialuetta, joka osaltaan asettaa toiminnallemme uusia haasteita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä mitataan HYTE-kertoimella, joka osaltaan vaikuttaa myös taloudellisen tuen saamiseen valtiosuusjärjestelmästä Ulvilan kaupungille.

Myös liikuntapaikkarakentamisen osalta on tuotu esille hankkeita, jotka tulee valmistella strategiaan:

1. Uusi monikäyttöinen liikuntahalli, joka tarjoaisi hyvät harjoitteluolosuhteet etenkin palloilulajeille.
2. Kullaan alueen liikuntatilan korjaaminen / uudisrakentaminen.

Päivityksessä tulee lisäksi huomioida:

1. Kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - a) yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa
 - b) yhteistyö 3. sektorin kanssa

- c) yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja 2. asteen koulutuksen kanssa
- d) lasten ja nuorten liikuntapalvelujen laatu, yhdenvertaisuus, vaikuttavuus
- e) työssäkäyvien ja riskiryhmien liikunnan edistäminen
- f) ikäihmisten liikunnan edistäminen

2. Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

Tilojen käytön periaatteet (Friitalan uusi liikuntahalli)

- tilojen varaukset – käyttäjien kotikuntaetuisuus

- käyttömaksut

3. Käyttäjien ja henkilökunnan osallistaminen

4. Mitkä ovat liikuntatoimen pitkänajan tavoitteet

5. Strategian ja tulosten arviointi

Liikuntastrategian keskeinen osa on arviointi. Ulkoista arviointia tehdään erilaisin mittauksin ja kyselyin. THL:n kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi ja Move! joka vuosi. Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Peruskoulun 5. ja 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on pysynyt edellisvuoden tasolla – noin 40 prosentilla oppilaista toimintakyky voi aiheuttaa haasteita arjen jaksamiseen, selviää vuoden 2022 Move!-mittauksista. Tuloksissa on merkittäviä alueellisia eroja. Lasten ja nuorten toimintakykyä ja liikkumista on tärkeä edistää jatkossa hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyönä.

Liikuntastrategian päivittämistyöryhmän tulee pohtia, miten ulvilalaisten oppilaiden ja opiskelijoiden liikunnallisuutta voidaan edistää sekä oppilaitoksissa että vapaa-ajalla. Työryhmän tulee osallistaa myös keskeisten käyttäjäryhmien edustajat. Työryhmä voi käyttää asiantuntijapalveluita strategian valmistelussa.

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Vepsä Kimmo

Päätösehdotus

1. Sivistyslautakunta asettaa Liikuntastrategian päivittämistyöryhmän ja valitsee työryhmään lautakunnan edustajan.

2. Sivistyslautakunta valitsee työryhmän edustajiksi:
Manu Rantamäki, Ulvilan seuraparlamentin edustaja
Seppo Vihelä, liikunnan lehtori, Ulvilan yhteiskoulu
Nina Aalto, Ulvilan Yrittäjät ry

Taru Talvensuu, hyvinvointikoordinaattori (alkaen 1.5.2023)
Markku Nevala, liikunta- ja nuorisopalveluiden päällikkö, esittelijä

3. Sivistyslautakunta nimeää työryhmälle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Päätös

1. Sivistyslautakunta asetti Liikuntastrategian päivitystyöryhmän ja valitsi työryhmään lautakunnan edustajaksi Mikael Laineen.

2. Sivistyslautakunta valitsi työryhmän edustajiksi
Manu Rantamäki, Ulvilan seuraparlamentin edustaja
Seppo Vihelä, liikunnan lehtori, Ulvilan yhteiskoulu
Nina Aalto, Ulvilan Yrittäjät ry
Taru Talvensuu, hyvinvointikoordinaattori (alkaen 1.5.2023)
Markku Nevala, liikunta- ja nuorisopalveluiden päällikkö, esittelijä

3. Sivistyslautakunta nimesi työryhmälle puheenjohtajaksi Mikael Laineen ja varapuheenjohtajaksi Manu Rantamäen.

Sivistyslautakunta 05.03.2024 § 18
20/12.04.00/2023

Valmistelija

Liikunta- ja nuorisopalveluiden päällikkö Markku Nevala

Liikuntastrategian päivitystyöryhmän kokoonpanoon tehtiin syksyllä 2023 muutos. Ulvilan yhteiskoulun liikunnanopettaja Seppo Vihelä ilmoitti, että hän ei ehdi osallistumaan työryhmän kokouksiin, joten Vihelän tilalle työryhmään valittiin liikunnanohjaaja Paula Kiili. Hyvinvointikoordinaattori Taru Talvensuu irtisanoutui kaupungin palveluksesta syksyllä 2023 ja hänen tilalleen työryhmään tuli hyvinvointikoordinaattori Sirkku Heilä-Aaltonen.

Liikuntastrategian päivitystyöryhmä on kokoontunut 28.9.2023 – 17.1.2024 kaikkiaan 7 kertaa.

Perusta liikuntastrategian päivittämiseksi tulee liikuntalain velvoitteista. Liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottamalla huomioon myös erityisryhmät.

Päivitetyssä Ulvilan liikuntastrategiassa on yhdistetty Ulvilan kaupunkistrategian 2030 arvoja: iloa, älyä ja yhteiseloä ja yhteiseloä sekä kaupunkistrategian tavoitteita mm. terveet ja liikkuvat kuntalaiset. Päivitetyssä liikuntastrategiassa liikunta nähdään kuntalaisten perusoikeutena ja mahdollisuutena liikkua vauvasta vaariin omien mieltymyksien ja tavoitteidensa mukaan. Keskeisiä osa-alueita päivitetyssä liikuntastrategiassa ovat liikunta- ja ulkoilupaikkojen kehittäminen asukkaita kuulemalla. Liikunnan ohjauspalvelut järjestetään kunnan itsensä tai keskeisten yhteistyötahojen tuottamina.

Liikuntapalveluiden arvoina ovat saavutettavuus, tasapuolisuus, nykyaikaisuus ja yhteiselo. Yhdessä olemme enemmän – yhteistyöllä kaupungin varhaiskasvatuksen, teknisen palvelujen, koulujen, kolmannen sektorin, hyvinvointialueen ja vanhempien kanssa voimme varmistaa, että jokaisella ulvilalaisella lapsella on mahdollisuus harrastaa.

Päivitetystä liikuntastrategiassa on huomioitu kaikkien ikäryhmien liikunnan tarpeet ja tavoitteet. Erityisesti työryhmä huomioi lasten ja nuorten liikkumattomuuden, -ylipainon kasvamisen ja sen, että kaikilla lapsilla ei ole harrastusta. Päivitetystä liikuntastrategiassa onkin esitetty useita lapsiin ja nuoriin liittyviä liikunnan kehittämisehdotuksia ja yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi onkin asetettu nuorten liikkumattomuuden kasvun pysäyttäminen.

Liikuntastrategian liikuntapaikkarakentamisen kohdassa on myös osallistettu seurakuntien tulevaisuuden liikuntapaikkojen suunnitteluun ja seurojen mielipiteet on huomioitu mm. Ulvilaan suunniteltavien isojen liikuntapaikkainvestointien kirjauksessa.

Tätä asiakirjaa päivitetään tarvittaessa sivistyslautakunnassa. Vuosittain arvioidaan tavoitteita ja keinoja mm. seuraparlamentissa ja sivistyslautakunnassa.

Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Vepsä Kimmo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy päivitetyn liikuntastrategian.
Päätös	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti: Sivistyslautakunta hyväksyy päivitetyn liikuntastrategian ja esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy päivitetyn liikuntastrategian. Sivistyslautakunta hyväksyi yksimielisesti muutetun päätösehdotuksen.